

**Салчак Тока
«Аваңыс
чокта»**

Сорулгазы:

- * «*Ававыс чокта*» деп эгенин узундузу-бile
тaныштыrap;
- * *урugларнын шинчилекчи, чoгаадыкчы*
чоруун сайзырадыр;
- * *билигже сундузун оттуrap, хундулээчел*
булуунга болгаш иелерин унелеп билиринге
кижизидер.

Психологтүг белеткел

Ажыл-ишике, ооредилгээ,

Аажсок көжээ толдер бис.

Эртэм-бile чалгыннангац

Эчis кузел чедер бис.

II. Ажыл-чорудулгаже бот- тодарыбылга.

*Корген караа, дыннаан кулаа – толунде,
Хоон-сеткил сонуургалын эндевес,
Чагып-сурган, човун соглээр сумелекчи -
Чаагай орук айтыкчызы авалар.*

Аймактар

1-ги аймак – «Тывықылар»

2-ги аймак – «Кангыйлар»

**С.К. Тока «Араттын созу»
«Ававыс чокта»
(Эгеден узунду)**

Кылыш чорудар ажылдар

1. Созуглел-бите ажылдаар.
2. Тывызыктар, улегер домактар тывар.

Аймактар

1-ги аймак – «Тызықылар»

2-ги аймак – «Кангыйлар»

Оюн «Синонимин дурген ада».

Аа судун эмзирип кааш, удувайын,
Аарткышта чаш-ла толун чайгап хонар.
Адаттыңыр, эргеленчиг, дыннаксанчыг,
тааланчыг.

Аксы дылы унуп келген чаш-ла толдун
Адап ханмас бир-ле дугаар эткен созу
Чуу деп созул?

*Мээн авам ажылгыр - ... ,
эвилен - ... ,
холу хоюг - ... ,
кылган чеми чемзиг - ... ,*

Дурген чугаа

Ава, ава авайымны

Азырап каан авайымны

Авазы дег, иези дег,

Артык ынак чуве бар бе

2. Созуглел-бите ажыл

Словарь-бите ажыл:

Хулбус – иви малдын эр хевири;

Кара шаар – ковей;

*Ужалаан – олчазын улешсин дөп
анчыдан дилээри;*

*Дугай дөг – холдун шенээнден
ужунга чедир хемчээл, кыры дурту;
Чалбарыыр – тейлээр.*

Айтырыгларга харыланар.

- Эрги Тыва уезинде ава кижи ажы-толун остурер дээш, чуну кылып чораан-дыр?
- Багай чадырга артып каан уруглар канчаар аргаланып турганнар-дыр?
- Бичии уруглар чуге хамыктын мурнуунда анчы Томбаштайнын оонге чугуржуп кээп турганыл?
- Улуг кижилер анчыны канчаар уткуур турганыл?

СУЛА ШИМЧЭЭШКИН

Уран номчулга

- *Бот номчулга*
- Рольдап номчуур.
- Созугледе хүү чуве аттары
- Созугледе кыйгырыг домактары .

Оюн «Илчирбе»

Созугледин планын тургускаш,
утказын эдерти чугаала

Созугледин планы

- Токанын авазы.
- Бичии уруглар авазы чокта.
- Олчаны улежири.
- Томбаштын бичии уругларга дузазы.

Улегер домак-бile ажыл.

Шаг шаа-бile турбас
Чавыдак когу-бile турбас.

Кыдырааш-бите ажыл

Эжеш ажылдаары

Ава кижи дугайында улегер домактан бижи.

Шулукту чедир чогаат

Ава дээргэе _____

Аванарны _____

Авалар дег _____

Авыралдыг _____

*Кичээнгейлиг
болганынар дээм, чөттирдим!*